

Datum

Dnr

25.5.2010

506/14/2010

Ikraftträdande och giltighetstid

1.7.2010 – tills vidare

Upphäver

Bemyndigande

Lag om skydd för växters sundhet (702/2003)

Motsvarande EG-rättsakter

Rådets direktiv 2007/33/EG (32007L0033); EUT nr L 156,
16.6.2007, s. 12

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av potatiscystnematod

I enlighet med jord- och skogsbruksministeriets beslut föreskrivs med stöd av lagen av den 18 juli 2003 om skydd för växters sundhet (702/2003):

1 kapitel

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning gäller kontroller och kartläggningar av vit potatiscystnematod, *Globodera pallida* (Stone) Behrens (europeiska populationer), och gul potatiscystnematod, *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens (europeiska populationer), nedan potatiscystnematod, i syfte att klarlägga deras utbredning, samt åtgärder i syfte att hindra deras spridning och bekämpa dem.

2 §

Definitioner

I denna förordning avses med

- 1) *resistent potatissort* en sort som när den odlas avsevärt hindrar en viss population av potatiscystnematod från att utvecklas,
- 2) *åker* en enhetlig gård, ett basskifte eller jordbruksskifte som ingår i lantbruksregistret eller en del av ett sådant skifte och som hör till produktionsområdet för potatis eller de växter som anges i bilaga I.

Testningar och anmälning av potatissorters resistens

Växtskyddsmyndigheten ska senast den 31 januari varje år skriftligen till Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen lämna en förteckning över alla nya potatissorter som i Finland vid officiella testningar i enlighet med bilaga IV i rådets direktiv 2007/33/EG konstaterats vara resistenta mot potatiscystnematod. I anmälningen ska det nämnas mot vilka potatiscystnematodarter, patotyper, virulensgrupper eller populationer potatissorterna är resistenta, graden av resistens och vilket år den bestämts.

Anmälningsskyldighet

Den som vet eller misstänker att en potatissorts resistens har brutits eller förändrats på en åker som är angripen eller misstänks vara angripen av potatiscystnematod är skyldig att utan dröjsmål anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten ska med lämpliga metoder undersöka och bekräfta om en potatissorts resistens brutits eller förändrats i fråga om en potatiscystnematodart och dess patotyp eller virulensgrupp.

Växtskyddsmyndigheten ska senast den 31 december varje år till Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen lämna närmare uppgifter om kontroller och konstateranden som gäller förändringar i resistensen hos en potatissort.

*Konstaterande av förekomst**Kontroller*

Tillsynsmyndigheten ska undersöka åkrar där man har för avsikt att odla eller förvara växter som anges i bilaga I och som är avsedda för produktion av växter för plantering eller utsädespotatis som är avsedd för produktion av utsädespotatis. Kontrollen ska omfatta provtagning och testning i enlighet med punkterna 1-5 i bilaga II för att påvisa förekomst av potatiscystnematod.

Kontrollen ska utföras under perioden mellan den sista skörden på åkern och planteringen av växterna eller sättningen av utsädespotatisen. Kontrollen kan utföras tidigare varvid resultaten av kontrollen ska bekräfta att potatiscystnematod inte har påträffats och att potatis eller andra värdväxter som anges under punkt 1 i bilaga I inte har odlats eller förvarats på åkern vid tidpunkten för kontrollen eller efter den.

Resultaten av andra kontroller än de som nämns i 1 mom. och som gjorts före den 1 juli 2010 betraktas som resultat av kontroller enligt 2 mom.

Undantag gällande kontroller

Ingen kontroll krävs om tillsynsmyndigheten fastställer att det inte finns någon risk för spridning av potatiscystnematod när det gäller

- 1) sättning av sådan för produktion av utsädespotatis avsedd utsädespotatis eller sådana i bilaga I angivna och för produktion av växter för plantering avsedda växter som avses användas inom samma produktionsplats,
- 2) plantering av växter angivna i punkt 2 i bilaga I, om de skördade växterna rengörs med hjälp av lämpliga metoder eller jorden avlägsnas från dem genom tvättning eller borstning,
- 3) plantering av växter som är avsedda för produktion av växter för plantering och som anges i punkt 2 i bilaga 1, om ett av följande kriterier är uppfyllt vid tidpunkten för kontrollen:
 - a) inga fall av potatiscystnematod har konstaterats i åkern under de senaste 12 åren, vilket styrks med resultaten av lämpliga tester,
 - b) odlingsbakgrunden är känd och varken potatis eller några andra värdväxter som anges i punkt 1 i bilaga I har odlats på åkern de senaste 12 åren.

7 §

Kartläggningar

I syfte att klarlägga potatiscystnematodens utbredning ska tillsynsmyndigheten kartlägga åkrar som används för produktion av annan potatis än certifierad utsädespotatis. Av den areal som används för produktion av annan potatis ska minst 0,5 procent kartläggas årligen. Kartläggningarna ska omfatta provtagning och testning i enlighet med punkt 6 i bilaga II för att påvisa förekomst av potatiscystnematod.

Växtskyddsmyndigheten ska senast den 1 april varje år underrätta Europeiska kommission om kartläggningsresultaten för föregående tolv månaders period.

8 §

Konstaterande av angrepp

En åker som vid en kontroll eller kartläggning konstaterats vara angripen av potatiscystnematod ska av tillsynsmyndigheten officiellt betecknas som angripen av potatiscystnematod.

Potatis och växter som anges i bilaga I ska också betecknas som angripna av potatiscystnematod, om de kommer från en åker som konstaterats vara angripen av potatiscystnematod eller om de har kommit i kontakt med jord som konstaterats vara angripen av potatiscystnematod.

3 kapitel
Bekämpningsåtgärder

9 §

Krav som gäller angripet växtmaterial

Potatis som betecknats som angripen och som inte är avsedd för produktion av utsädespotatis och som är förpackad i något annat än en konsumentförpackning, får saluföras endast efter behandling på produktionsplatsen. Praktiskt taget all jord som vidhäftar potatisen ska avlägsnas genom sortering, borstning eller tvättning av potatisen så att det inte finns någon risk för att potatiscystnematod sprids.

Potatis som betecknats som angripen och växter som anges i bilaga I ska bli föremål för ett bekämpningsprogram enligt 11 eller 12 §.

Tillsynsmyndigheten får tillåta

- 1) återplantering av utsädespotatis och värdväxter som anges i punkt 1 i bilaga I, om de betecknats som angripna och har sanerats under överinseende av tillsynsmyndigheten; saneringen ska göras på ett sätt som antagits enligt artikel 17 i rådets direktiv 2007/33/EG,
- 2) återplantering av växter som anges i punkt 2 i bilaga I och som betecknats som angripna, efter det att växterna har rengjorts med hjälp av lämpliga metoder eller all jord från dem avlägsnats genom tvättning eller borstning, så att det inte finns någon risk för att potatiscystnematod sprids, eller
- 3) användning av obehandlad potatis som betecknats som angripen för industriella processer eller vidare bearbetning, om potatisen transporteras direkt från produktionsplatsen till en bearbetningsanläggning som har ändamålsenligt system för behandling av avloppsvatten och annat potatisavfall för säkerställande av att det inte finns risk för att potatiscystnematod sprids.

10 §

Krav som gäller angripna åkrar

En åker som betecknats som angripen ska bli föremål för ett officiellt bekämpningsprogram enligt 11 eller 12 §.

På angripna åkrar får inte

- 1) sättas eller förvaras potatis,
- 2) planteras eller förvaras värdväxter som anges i punkt 1 i bilaga I,
- 3) planteras eller förvaras växter som anges i punkt 2 i bilaga I och som är avsedda för återplantering, och inte
- 4) odlas växtmaterial som är avsett för förökningsodling.

Sättning av annan potatis än potatis avsedd för produktion av utsädespotatis får tillåtas på en angripen åker i enlighet med restriktionerna i 12 §. Till sättning av potatis på en åker som konstaterats vara angripen ska användas sådana potatissorter som anges i den av växtskyddsmyndigheten årligen fastställda förteckningen och som konstaterats vara resistent, är lämpliga och går att få tag på.

Med avvikelse från vad som anges i 2 mom. 3 punkten får plantering av växter som är avsedda för återplantering och som anges i punkt 2 i bilaga I tillåtas på en angripen åker om de blir föremål för de godkända åtgärder som anges i 9 § 3 mom. 2 punkten.

Jord, annat odlingssubstrat, inklusive färdig gräsmatta på rulle, stallgödsel och kompost från den angripna åkern får inte säljas eller annars överlåtas för odlingsändamål.

11 §

Bekämpningsprogram inom produktionsområdet för högklassig utsädespotatis

I ett beslut om bekämpning som tillsynsmyndigheten meddelat i syfte att utrota potatiscystnematod kan i kommunerna Tyrnävä och Limingo förutom de krav som anges i 9 och 10 § även ingå följande åtgärder och föreskrifter:

- 1) hantering och användning av angripen potatis på så sätt att det inte finns någon risk för att potatiscystnematod sprids,
- 2) desinficering av den angripna åkern, insådd av gräs på den eller annat växttäck,
- 3) rengöring och tvättning av maskiner, arbetsredskap och anordningar som använts på den angripna åkern och i lager från jord som fastnat på dem efter utfört arbete, och
- 4) hantering av bearbetningsavfall, jord och tvättvatten från potatisen på så sätt att det inte finns någon risk för att potatiscystnematod sprids.

12 §

Bekämpningsprogram utanför produktionsområdet för högklassig utsädespotatis

I ett beslut om bekämpning som tillsynsmyndigheten meddelat i syfte att bekämpa potatiscystnematod kan förutom de krav som anges i 9 och 10 § även ingå följande åtgärder och föreskrifter:

- 1) tillåtelse att odla annan potatis än utsädespotatis i den angripna åkern högst vart tredje år,
- 2) användning av en sort som är resistent mot vit potatiscystnematod på en åker som är angripen av vit potatiscystnematod,
- 3) användning av en sort som är resistent mot gul potatiscystnematod på en åker som är angripen av gul potatiscystnematod,
- 4) användning av en sort som är resistent mot både vit och gul potatiscystnematod på en åker som är angripen av både vit och gul potatiscystnematod. Om utsädespotatis av en sort som är resistent mot båda arterna inte finns att tillgå, ska i växtföljden användas växelvis en sort som är resistent mot vit potatiscystnematod och en sort som är resistent mot gul potatiscystnematod, och växtföljden ska inledas i första hand med en sort som är resistent mot vit potatiscystnematod.
- 5) rengöring och tvättning av maskiner, arbetsredskap och anordningar som använts på den angripna åkern och i lager från jord som fastnat på dem efter utfört arbete,
- 6) åtgärder för att hålla potatis som producerats på en angripen åker åtskild från potatis som producerats på andra åkrar,
- 7) hantering av bearbetningsavfall, jord och tvättvatten som härrör från en angripen åker eller från angripet växtmaterial på så sätt att det inte finns någon risk för att potatiscystnematod sprids.

Med avvikelse från vad som bestäms i 1 mom. 1 punkten får tidig potatis odlas varje år på den angripna åkern, om skörden bärgas och hela växtbeståndet förstörs före den 15 juli under växtsäsongen i fråga. I så fall ska emellertid åtgärderna i 1 mom. 5-7 punkten iakttas i tillämpliga delar. Dessutom ska en täckgröda sås på den angripna åkern inom två veckor efter att skörden bärgats.

13 §

Förnyad kontroll och förnyad kartläggning

På en åker som betecknats som angripen ska det utföras en förnyad kontroll och på hela produktionsplatsens övriga åkrar ska det göras en förnyad kartläggning med provtagningar och testningar i enlighet med bilaga II, tidigast sex och senast nio år från och med det att förekomsten av potatiscystnematod har konstaterats. När förekomst av potatiscystnematod inte längre bekräftas i förnyade prover ska de bekämpningsåtgärder som gäller åkern upphävas.

Om potatiscystnematod konstateras vid en i 1 mom. avsedd förnyad kontroll, ska bekämpningsåtgärderna fortsätta och följande kontroll utföras efter tre år. Om potatiscystnematod konstateras vid en i 1 mom. avsedd förnyad kartläggning, ska bekämpningsåtgärderna inledas så som vid en ny upptäckt.

4 kapitel

Särskilda bestämmelser

14 §

Undantag

Växtskyddsmyndigheten kan dock i enlighet med jord- och skogsbruksministeriets beslut om villkoren för transport av skadegörare och deras värdväxter (13/96, jämte ändringar) på ansökan ge tillstånd till användning av potatiscystnematoder för försök eller vetenskapliga ändamål eller för arbete med sorturval.

15 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2010.

Helsingfors den 25 maj 2010

Jord- och skogsbruksminister

Sirkka-Liisa Anttila

Specialsakkunnig

Taina Sahin

BILAGA I

Förteckning över växter som avses i 5, 6, 8, 9 och 10 § i denna förordning

1. Värdväxter med rötter:

Capsicum spp.,
Lycopersicon lycopersicum (L.) Karsten ex Farw.,
Solanum melongena L.

2. a) Andra växter med rötter:

Allium porrum L.,
Beta vulgaris L.,
Brassica spp.,
Fragaria L.,
Asparagus officinalis L.

b) Lökar, rotknölar och jordstammar som inte är föremål för åtgärder enligt 6 § 2 punkten i denna förordning och är odlade i jord och är avsedda för plantering, utom sådana där det antingen på förpackningen eller på något annat sätt anges att de är avsedda för försäljning till slutkonsumenter som inte yrkesmässigt producerar växter eller snittblommor:

Allium ascalonicum L.,
Allium cepa L.,
Dahlia spp.,
Gladiolus Tourn. ex L.,
Hyacinthus spp.,
Iris spp.,
Lilium spp.,
Narcissus L.,
Tulipa L.

BILAGA II

1. För **kontroller** som avses i 5 och 13 § i denna förordning gäller följande:
 - a) provtagningen ska omfatta ett jordprov, vars standardstorlek ska vara minst 1500 ml jord per hektar, bestående av minst 100 delprov per hektar. Delproven ska helst tas i ett rutnät som täcker hela åkern och där avståndet mellan provtagningspunkterna är minst fem meter på bredden och högst 20 meter på längden. Hela provet ska användas för ytterligare undersökningar, dvs. extraktion av cystor, artbestämning och i tillämpliga fall bestämning av patotyp/virulensgrupp,
 - b) vid testningen ska de metoder för extraktion användas som beskrivs i standarden "Phytosanitary Procedures/Diagnostic Protocols for *Globodera pallida* and *Globodera rostochiensis*", som tagits fram av Växtskyddsorganisationen för Europa och Medelhavsområdet (EPPO).
2. Den standardstorlek av provet som fastställs i punkt 1 kan genom undantag minskas till ett minimum av 400 ml jord per hektar om
 - a) det finns skriftliga belägg för att varken potatis eller några andra värdväxter som anges i punkt 1 i bilaga I har odlats eller förekommit på åkern under sex år före kontrollen, eller om
 - b) det vid de två senaste på varandra följande kontrollerna inte påträffats potatiscystnematod i prover på 1500 ml jord per hektar, och varken potatis eller andra värdväxter som anges i punkt 1 i bilaga I, med undantag av dem för vilka en kontroll krävs enligt 5 § 1 mom., har odlats efter den första kontrollen, eller om
 - c) det vid den senaste kontrollen inte påträffats potatiscystnematod eller potatiscystnematodcystor utan levande innehåll i prover på 1500 ml jord per hektar, och varken potatis eller andra värdväxter som anges i punkt 1 i bilaga I, med undantag av dem för vilka en kontroll krävs enligt 5 § 1 mom., har odlats på åkern efter den senaste kontrollen.

Resultatet av andra kontroller som gjorts före den 1 juli 2010 får betraktas som resultat av kontroller enligt punkterna b och c.

3. Den omfattning av provtagningen som föreskrivs i punkterna 1 och 2 får minskas för åkrar som är *större än åtta hektar respektive fyra hektar* genom följande undantag:
 - a) vid den standardstorlek av jordprovet som föreskrivs i punkt 1 ska provtagningen av de första åtta hektaren ske i den omfattning som anges i punkt 1, men för varje ytterligare hektar minskas till ett minimum av 400 ml jord per hektar,
 - b) vid den minskade omfattningen enligt punkt 2 ska provtagningen av de första fyra hektaren ske i den omfattning som anges i punkt 2, men för varje ytterligare hektar minskas till ett minimum av 200 ml jord per hektar.
4. Minskade provstorlekar enligt punkterna 2 och 3 får fortsätta att användas vid de efterföljande officiella kontroller som avses i 5 § 1 mom. så länge potatiscystnematod inte påträffas på den berörda åkern.
5. Den standardstorlek av jordprovet som anges i punkt 1 får minskas till ett minimum av 200 ml jord per hektar inom *produktionsområdet för högklassig utsädespotatis*. Produktionsområdet ska uppges, underhållas och kartläggas i enlighet med internationella standarder för växtskyddsåtgärder. Kommissionen och övriga medlemsstater ska underrättas om närmare uppgifter för området.

6. För **kartläggningar** som avses i 7 och 13 § i denna förordning gäller följande:

a) Provtagningen ska bestå av

- provtagning enligt beskrivningen i punkt 1 med ett jordprov som omfattar minst 400 ml per hektar,

eller

- riktad provtagning med prover på minst 400 ml jord efter att potatisens rötter vid okulär besiktning konstaterats ha synliga symptom,

eller

- provtagning med prover på minst 400 ml jord som vidhäftar potatisen efter skörd, under förutsättning att den åker där potatisen producerats går att spåra.

b) Testningen ska genomföras i enlighet med punkt 1.

7. Jordprovet ska i samtliga fall bestå av minst 100 ml jord per åker.

